

ความรวดเร็วทำให้เกิดการปล่อยของเสียจากเรือลง
คลองเป็นประจำ (สยามรัฐ 29 เม.ย. 2552 อ้างใน
<http://environnet.in.th> เข้าถึงเมื่อวันที่ 29 ก.ค. 2553)
ดังนั้นปัญหาคุณภาพน้ำในคลองแสนแสบจึงเปลี่ยน
ไปจากที่เคยใสสะอาด ชุมชนสามารถหาปลาในคลอง
เพื่อนำมาบริโภคได้ กลับกลายเป็นน้ำในคลองมีสีดำ
และกลิ่นเหม็น ออกซิเจนละลายน้ำต่ำ เกิดการ
ปนเปื้อนของแบคทีเรีย บางช่วงของคลองสัตว์น้ำไม่
สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ และเกิดการสะสมของตะกอน
สีดำ (สำนักกรรมาธิการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,
21 ม.ค. 2553 อ้างใน <http://www.thaipr.net/read>
news เข้าถึงเมื่อ 29 ก.ค. 2553)

เห็นได้ว่าผลจากการเร่งรัดพัฒนาประเทศด้าน
เศรษฐกิจอุตสาหกรรมอย่างไม่หยุดนิ่งของประเทศไทย
โดยมิได้เตรียมความพร้อมให้กับประชาชน ทำให้เกิด
ผลกระทบอย่างมากต่อสิ่งแวดล้อม จนถึงขั้นเสื่อมโทรม
และเสียความสมดุล เช่นเดียวกับ คลองแสนแสบที่ได้
รับผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์และการเติบโต
ของสภาพสังคมมาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งแม้จะมีความ
พยายามจากหลายฝ่ายที่ใช้ยุทธวิธีหลายแนวทางเพื่อ
ฟื้นฟูสภาพคลองให้กลับคืนใหม่ แต่ก็ยังไม่ได้ผลที่ดี
พอ เนื่องจากมีปัจจัยสำคัญหลายประการที่เกี่ยวข้อง
ต่อการพัฒนาแก้ไข เช่น การเพิ่มจำนวนประชากรที่
อาศัยบริเวณริมคลอง หรือใช้คลองในการสัญจรไป
มา การขยายตัวของพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมทับแทน
พื้นที่เกษตรกรรม ที่สำคัญปัจจัยด้านความรู้ ความคิด
และพฤติกรรมของประชาชนตามชุมชนต่างๆ บริเวณ
ริมคลองทั้งผู้ที่อยู่อาศัยถาวร และผู้อาศัยชั่วคราวที่ขาด
จิตสำนึกสาธารณะ ต่อการอนุรักษ์ หวงแหวน แม่น้ำ
ลำคลอง ซึ่งเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่ต้อง
แก้ไขให้ครอบคลุมและต่อเนื่อง

หากพิจารณาแนวคิดเรื่องจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม

จะพบว่าบุคคลที่มีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม คือบุคคล
ที่มีลักษณะของจิตที่มีทั้งความตระหนัก (Awareness)
และความรับผิดชอบ (Responsibility) รวมถึงการสร้าง
จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมจะต้องสร้างทัศนคติที่ชี้ให้
เห็นว่าทุกคนเป็นผู้ใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นเจ้าของ
ร่วมกัน ทั้งนี้การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จะ
ต้องสร้างความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
ที่ถูกต้อง เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้รับการปลูก
ฝังให้มีความตระหนักในปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่ง
แวดล้อมในด้านต่างๆ ได้แก่ (ชูชาติ สีสุวรรณ อ้าง
ในวรวิณี จงศักดิ์สวัสดิ์, 2536:12) 1)ความตระหนัก
(Awareness) 2)ความรู้ความเข้าใจ (Knowledge)
3) ทัศนคติ(Attitude) 4)ทักษะ(Skill) 5)ความสามารถ
ในการประเมินผล (Evaluation ability) และ 6)การ
ให้ความร่วมมือ (Participation)

ดังนั้น การวางแนวทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
ควรให้ความสำคัญต่อการปลูกจิตสำนึกและพัฒนา
จิตสำนึกให้กับชุมชน โดยการสร้างให้เกิดความ
ตระหนัก ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง สร้าง
แรงจูงใจต่อการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมี
ทักษะ มีความสามารถต่อการประเมินสถานการณ์
และหาแนวทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต้อง
ทำให้เกิดพฤติกรรมร่วมด้วยช่วยกันต่อการแก้ปัญหา
สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้กรณีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น
กับคลองแสนแสบและส่งผลให้คุณภาพน้ำในคลอง
เสื่อมโทรมจนทำให้เกิดมลพิษทางน้ำและอากาศนั้น
แม้จะมีความเคลื่อนไหวจากหลายฝ่ายที่พยายามร่วม
กันแก้ปัญหาคลองแสนแสบดังได้กล่าวข้างต้น รวมถึงคน
ในชุมชนและ/หรือผู้นำชุมชนที่ต่างก็ตระหนัก
ถึงปัญหา และมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์คลองก็ตาม
แต่ก็ยังไม่ทั้งหมด ซึ่งทำให้ปัญหาความเสื่อมโทรม
ของคลองแสนแสบก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเขตชุมชน